

تولید است که خود سرمایه گذاری قابل توجهی را می طلبد. از سوی دیگر، اقتصاد کشورهای مصرف کننده نفت در آسیا از بالاترین سرعت رشد برخوردار است؛ چندان که در حدود ۵۵ درصد در سال تا سال ۲۰۲۵ تخمین زده شده است.

انتظار می رود که رشد چشمگیر تقاضا برای انرژی از طریق منابع غنی خلیج فارس تامین شود؛ یعنی منطقه ای که افزایش حجم تولید در آن با هزینه نسبتاً پائین امکان پذیر است. بنابراین، تشخیص نقش پراهمیت توسعه اقتصادی در آسیا در بازار نفتی جهان برای کشورهای تولیدکننده ای چون ایران دارای اهمیت ویژه

داده اند. در عین حال اقتصاد رو به رشد کشورهای آسیایی منطقه از جمله چین و هند، ۴۵ درصد از افزایش مصرف نفت کل دنیا را تا سال ۲۰۲۵ به خود اختصاص خواهند داد. منابع اطلاعاتی صنعت نفت، تقاضای انرژی را در سطح دنیا در دهه آینده تا ۱۲۲ میلیارد بشکه نفت تخمین زده اند که حدود نیمی از آن نتیجه تقاضای اقتصاد رو به رشد کشورهای آسیاست.

چین، ژاپن، کره جنوبی و هند که در میان ده کشور بزرگ واردکننده نفت دنیا جای دارند، بزرگترین مصرف کنندگان نفت در آسیا هستند. تحقق این پیش بینی از یک سو مستلزم افزایش حجم

افزایش تقاضای انرژی در بازار مصرف آسیا را می توان چالش مهم امنیت جهانی انرژی دانست. با توجه به وابستگی روز افزون آسیا به واردات نفت، به ویژه از خاورمیانه، همکاری براساس منافع مصرف کنندگان آسیایی و تولیدکنندگان خلیج فارس را می توان از موثرترین راه های استقرار سیاست های توسعه اقتصادی این دو منطقه به شمار آورد.

رشد سریع اقتصادی مناطق آسیای شرقی و جنوبی با جمعیتی در حدود ۳ میلیارد نفر، تأثیری بسزا در بازارهای انرژی دارد. چین و هند به تنهایی بیش از ۸۰ درصد مصرف انرژی این منطقه را به خود اختصاص

بررسی بازار روبه رشد انرژی در آسیا و ظرفیت بالقوه تولید نفت و گاز در خلیج فارس

شرق - غرب همکاری استراتژیک در دو سوی آسیا

دکتر تهمینه ادیب فر

ذخایر اثبات شده نفت و گاز جهان بر حسب مناطق مختلف جغرافیایی

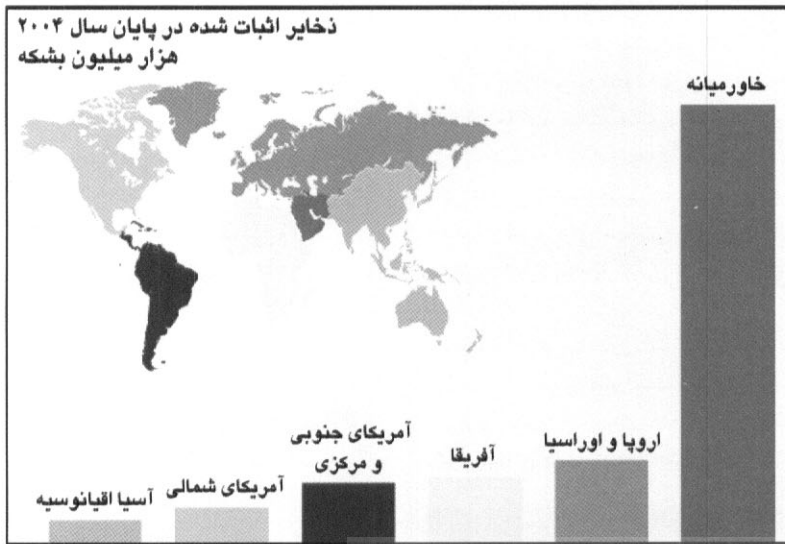
است.

تنها حدود ۱/۹ درصد یعنی حدود ۲۴ میلیارد بشکه از ذخایر نفتی دنیا در آسیای جنوبی و شرقی قرار دارد. از این مقدار ۷۶ درصد آن در چین و مابقی در هند و پاکستان است. این در حالی است که چین ۴۵ درصد نیازهای نفتی خود را وارد می‌کند. انتظار می‌رود که وابستگی به واردات نفت تا ۷۶ درصد تا سال ۲۰۳۰ افزایش یابد. هند نیز بیش از ۷۹ درصد مایحتاج نفت خام خود را وارد می‌کند. بر اساس پیش‌بینی‌ها این مقدار تا سال ۲۰۳۰ به ۹۱ درصد افزایش خواهد یافت. باید در نظر داشت که هم اکنون نیمی از واردات نفت چین و ۶۵ درصد نیاز هند از نفت تولیدی خاورمیانه تامین می‌شود.

اگر اقتصاد روبه رشد آسیا به روند کنونی خود ادامه دهد و نیاز منطقه به انرژی همچنان ادامه یابد، راه حل نهایی امنیت انرژی در منطقه آسیا در درازمدت در گرو ذخایر نفتی خاورمیانه است، به ویژه از آن رو که تنها سه کشور عربستان سعودی، ایران و عراق دارای ۴۳ درصد منابع کشف شده نفت و ۲۱ درصد کل گاز طبیعی جهان هستند. در واقع خلیج فارس در حدود دوسوم نفت دنیا و ۴۰ درصد گاز جهان را در اختیار دارد.

به اعتقاد متخصصان، بر پایه رشد کنونی مصرف انرژی در جهان، خلیج فارس به تنهایی قادر به تامین بیش از ۲۶ سال مصرف کل انرژی جهان و حدود یک قرن مصرف انرژی آسیای شرقی است. این امر موید محیطی پویا برای رشد سازنده روابط میان خاورمیانه و آسیاست.

در این باره می‌توان به آماری نیز اشاره کرد که صادرات نفت اوپک را تا سال ۲۰۲۵ حدود ۱۷ میلیون بشکه در

منبع: آمار BP

کشورهای تولیدکننده و مصرف‌کننده را در دو سوی آسیا فراهم کند.

افزون بر این و از منظر ژئوپلیتیک نیز هر دو منطقه به کاهش وابستگی خود به آمریکا و اروپا گرایش دارند. این امر به نوبه خود می‌تواند پیوند منافع میان منطقه‌ای را تقویت کند.

البته در چشم‌انداز ظهور الگوهای وابستگی متقابل و منافع مشترک این دو منطقه باید به نگرش چند جانبه آسیا در عرصه‌های سرمایه‌گذاری تجاری و امنیت ملی نیز توجه داشت. چنان‌که پیداست کشورهای اصلی آسیا روابط خارجی خود را بر اساس تامین امنیت انرژی مورد

روز برآورد می‌کند. ۷۰ درصد این صادرات را اقتصاد رو به رشد آسیا جذب خواهد کرد. در این میان، واردات چین از اوپک تا سال ۲۰۲۵ به تنهایی تا ۷/۳ میلیون بشکه در روز تخمین زده می‌شود. انتظار می‌رود کل این مقدار از تولیدکنندگان نفت در خلیج فارس تامین شود.

این همه گواه وابستگی بلندمدت و اجتناب‌ناپذیر آسیا به منابع نفتی خاورمیانه است. امری که سرمایه‌گذاری کشورهای مصرف‌کننده آسیایی را در توسعه و توزیع منابع انرژی خاورمیانه ضروری می‌سازد و می‌تواند زمینه همکاری استراتژیک

کشورهای اصلی آسیا روابط خارجی خود را بر اساس تامین امنیت انرژی مورد نیاز استوار می‌سازند، ولی از جنبه سیاسی، همچنان از درگیر شدن فعالانه در بحران‌های حساس سیاسی خاورمیانه پرهیز می‌کنند

نیاز استوار می‌سازند، ولی از جنبه سیاسی، همچنان از درگیر شدن فعالانه در بحران‌های حساس سیاسی خاورمیانه پرهیز می‌کنند. ریشه برخی از سیاست‌های امنیتی کشورهای رو به توسعه آسیا نیز در اهمیت ژئواستراتژیک خاورمیانه، به ویژه در موضوع انرژی، نهفته است. از جمله این سیاست‌ها می‌توان به حضور نیروهای حافظ صلح ژاپن و کره جنوبی در عراق، کمک‌های قابل توجه ژاپن به فلسطین و کشورهای آسیای مرکزی و همچنین حضور نیروهای چین در سودان اشاره کرد.

امنیت منطقه‌ای

«امنیت» در مناطق مختلف دنیا تعریف‌های گونه‌گونی به خود می‌گیرد. در خاورمیانه مفهوم امنیت اساساً به تغییرات درونی منطقه اشاره دارد، گرچه عوامل و دخالت‌های خارجی نیز نقش در خور توجهی در آن دارند. از آنجا که خاورمیانه از نظر جغرافیایی در آسیا قرار دارد، بنابراین می‌توان همکاری نزدیک میان خاورمیانه و کشورهای شرق آسیا را از زاویه همکاری منطقه‌ای مورد توجه قرار داد. در واقع ارتباطات مثبت اقتصادی در منطقه با ارتباطات امنیتی پیوندی مستحکم دارند. از جمله این ارتباطات می‌توان به قرارداد‌های دوجانبه ایران و چین در زمینه همکاری انرژی، تجاری و تکنولوژی اشاره کرد. از دیگر مثال‌های این تعامل، همکاری میان سه کشور ایران، هند و پاکستان برای ایجاد خط لوله انتقال گاز است که امنیت کشورهای منطقه را به یکدیگر گره می‌زند.

همکاری در پروژه‌های بهره‌برداری و انتقال منابع گاز، سرمایه‌گذاری مشترک در پالایشگاه‌های نفت، خدمات ساخت و مشاوره در بخش انرژی، ایجاد ذخایر استراتژیک نفتی و تاسیسات مربوطه نیز از دیگر آمیزه‌های جالب همکاری و رقابت هستند که می‌توان از آن‌ها در جهت بهبود و بهینه‌سازی روابط بین ملت‌ها بهره‌گرفت. برای مثال، طبق گزارش سال ۲۰۰۵ سازمان جهانی انرژی (IEO)، حجم پالایش نفت می‌بایست تا سال ۲۰۲۵ تا بیش از ۴۵ میلیون بشکه در روز افزایش یابد و این تنها جزیی از نیاز قطعی سرمایه‌گذاری در کشورهای تولیدکننده خلیج فارس است.

نکته قابل توجه دیگر این است که به‌رغم نیاز غیر قابل انکار اقتصادهای شکل گرفته و رشد یافته‌ای همچون آمریکا و اروپا، انتظار می‌رود که از سهم صادرات نفت به این مناطق به نسبت واردات این کشورها در سال ۲۰۰۲، تا حدود ۱۱ درصد در سال ۲۰۲۵ کاسته شود. در نتیجه

میزان صادرات کشورهای خلیج فارس به این کشورها تا حدود ۱۷ درصد کاهش خواهد یافت. این کاهش می‌تواند به دلیل گرایش بیشتر این کشورها به کاهش میزان وابستگی خود به کشورهای تولیدکننده خاورمیانه باشد که خواهند کوشید منابع انرژی مورد نیاز خود را تنوع ببخشند.

این نگرش، به ملاحظات دیگری نیز توجه دارد؛ از جمله درگیری‌های سیاسی خاورمیانه که سبب کاهش علاقه به سرمایه‌گذاری در منطقه خلیج فارس می‌شود.

برخلاف غرب، برای کشورهای مصرف‌کننده انرژی در آسیا هضم تفاوت‌های سیاسی - ایدئولوژیک با کشورهای نفتخیز خاورمیانه چندان دشوار نیست. این امر امکان اخذ تصمیم بر پایه مسائل

حجم پالایش نفت می‌بایست
تا سال ۲۰۲۵ تا بیش از
۴۵ میلیون بشکه در روز
افزایش یابد و این تنها
جزیی از نیاز قطعی
سرمایه‌گذاری در کشورهای
تولیدکننده خلیج فارس است

صرفاً اقتصادی را برای این گروه عملی‌تر می‌سازد و بحران‌های سیاسی خاورمیانه را به موضوعی حاشیه‌ای تبدیل می‌کند.

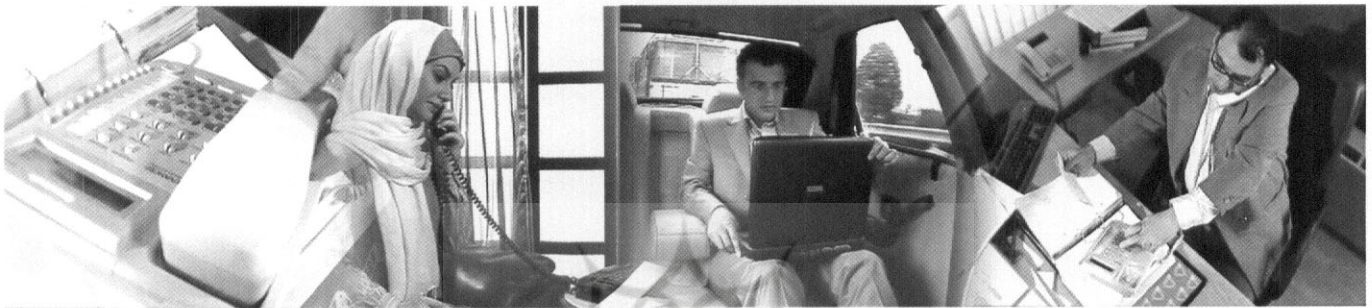
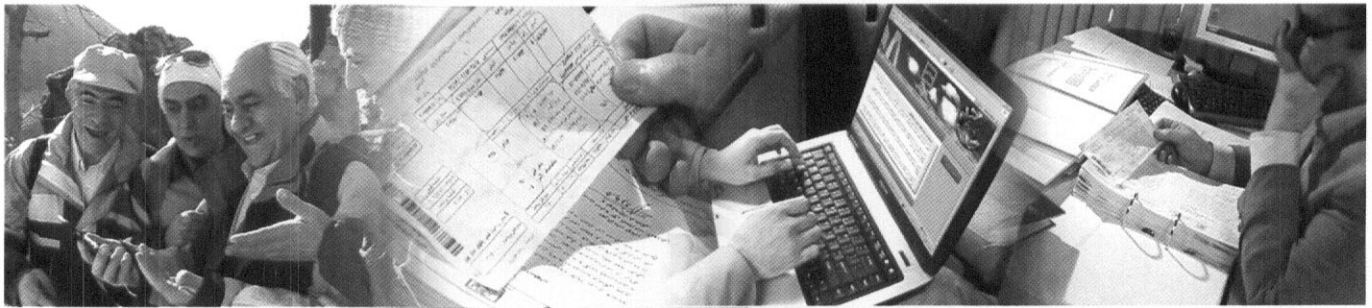
به هر روی تحقق چنین تعامل و پیوند میان منطقه‌ای نیاز به تصمیم‌گیران و سیاستمداران آگاهی دارد که قادر به تشخیص فرصت‌ها، مدیریت چالش‌ها و چیرگی بر موانعی باشند که همکاری آگاهانه و سازنده در منطقه را ممکن سازد. ●

پی‌نوشت:

۱- آسیای جنوبی شامل، هند، بنگلادش، نپال، سریلانکا، پاکستان و آسیای شرقی شامل چین، کره جنوبی است و مقصود از جنوب شرقی آسیا نیز کشورهای مالزی، اندونزی، فیلیپین، سنگاپور و تایلند است.

برخلاف غرب، برای کشورهای
مصرف‌کننده انرژی در آسیا
هضم تفاوت‌های سیاسی -
ایدئولوژیک با کشورهای
نفتخیز خاورمیانه چندان
دشوار نیست

با تلفنبانک مسکن یک قدم به شما نزدیکتر شدیم

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پژوهشگاه علوم انسانی

مشتری گرامی :

برای جلوگیری از اتلاف وقت ، می توانید بدون مراجعه به شعبه از طریق تلفنبانک، خدمات زیر را دریافت کنید

- اعلام موجودی و گردش حساب و وضعیت چک به صورت لحظه ای از حسابهای ریالی و ارزی
- پرداخت اقساط تسهیلات در کلیه شعب
- پرداخت قبوض برق ، تلفن و ...
- انتقال وجه بین حسابهای بانکی در یک شعبه
- درخواست دسته چک برای حسابهای جاری
- دریافت صورت حساب از طریق دستگاه فکس
- ارسال آخرین مانده و گردش حساب به تلفن همراه (SMS)
- ارسال دوره ای صورتحساب به آدرس الکترونیکی (E-mail)

بانک مسکن
۱۳۱۷

www.bank-maskan.ir
info@bank-maskan.ir

تلفن : ۶۴۵۷۲۶۲۱